

О.Г. Костенко, викл.-метод. вищ. кат. (*ХДППК ім. В.І. Вернадського, Харків*)

В.П. Сорокіна, викл.-метод. вищ. кат. (*ХДППК ім. В.І. Вернадського, Харків*)

В.В. Чорна, викл.-метод. вищ. кат. (*ХДППК ім. В.І. Вернадського, Харків*)

М.А. Юрченко, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В НАПРЯМІ ІНТЕГРАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЄВРОПИ

Міжнародна співпраця в сфері вищої освіти стає найважливішим інструментом подолання нових глобальних викликів і способом інтелектуального взаємозбагачення університетських співтовариств різних країн. Співпраця Європейського Союзу і України в цій галузі є складним та багаторівневим процесом. Адже не підлягає сумніву, що наша освіта потребує глибинних реформ, які відповідали б новому соціальному замовленню, але зміст їх не у наслідуванні якоїсь сучасної європейської форми, а в тому, щоб впевнено долати той шлях, яким ішли європейські народи і на якому домоглися сучасних стандартів, змісту і засад освіти. Стратегія розвитку вищої освіти України має увібрати в себе загальносвітові тенденції трансформації сутності та методів сучасної вищої освіти. Україна зробила важливий крок, приєднавшись у 2005 році до Болонської декларації, й отримала офіційне визнання європейською спільнотою зовнішньополітичного курсу нашої держави, спрямованого на євроінтеграцію. Таким чином, нам відводиться обов'язок сприяти створенню європейського науково-освітнього простору, а також взяти активну участь у розбудові Великої Європи – «Європи знань».

Досвід країн – економічних лідерів – переконливо свідчить, що інвестиції у розвиток вищої освіти і науки дають змогу цим країнам залишитися на рівні передових. І це зрозуміло, оскільки в умовах переходу від індустріального до інформаційного суспільства та економіки знань, рівень розвиненості країни визначається рівнем розвитку особистостей, тобто інтелектуального потенціалу нації. У зв'язку з цим, як вже зазначалось, визначальною стає категорія якості освіти, причому не в традиційному вузькому значенні, а в більш широкому змістовому аспекті: при переході від здатності студента накопичувати певну інформацію до виховання вміння навчатися самостійно, творчого мислити, продукувати нові ідеї і знання, приймати науково обґрунтовані рішення тощо.

Дослідження показують, що перехід системи вищої освіти в нову якість забезпечується в тому випадку, якщо: а) вона орієнтована на суб'єкта навчання – студента; б) вона буде не просто науковою, але й культуро доцільною; в) наукові знання не будуть підноситися як свідомо абсолютні істини; г) освіта буде процесом, що не стільки дає готові знання, скільки формує тип мислення, діяльності, спілкування студента; д) способи мислення будуть основою побудови студентом власного наукового світогляду, особистісного. Таким чином, важливою тенденцією в сучасних умовах є якісний перехід від екстенсивної інформаційно-репродуктивної моделі навчання у вищому навчальному закладі – до інтенсивної фундаментально-креативної, у центрі якої повинен бути пріоритет цілісної особистості студента, а в її основі – методологія цілісного, системного та компетентнісного підходів. Вища освіта вже зараз стала більш доступною для всіх, хто бажає навчатися. Її доступності протягом усього життя людини, незалежно від місця її проживання, мають сприяти сучасні інформаційні та комунікаційні технології. На сьогодні вже набули широкого поширення дистанційні форми навчання. Науково-технічний прогрес вимагає постійного оновлення знань, а це, у свою чергу, потребує від закладів вищої освіти, з одного боку, своєчасного перегляду навчальних програм і методик, удосконалення навчального процесу, а з іншого – підвищення компетентності викладацького складу і персоналу ЗВО. Для реалізації цього підходу найбільш прийнятними є сучасні інформаційні технології, потенціал яких найбільш повно розкривається через дистанційну форму навчання. Остання, у свою чергу, потребує переходу до нової форми взаємодії викладача і студентів від індивідуального навчання до групового навчання у так званій команді. Зрозуміло, що впровадження нових методів навчання ставить перед викладацьким складом нові додаткові вимоги, які відмінні від тих, що застосовувалися ще декілька років тому. Це стосується і розроблення лекційних матеріалів, матеріалів практичних занять, методологій навчання, які ґрунтуються на інформаційних та комунікаційних технологіях. Місія викладача як передавача і контролера знань трансформується у функції консультанта, який спрямовує процес навчання, коригує його і сприяє активізації творчих здібностей студентів.

До 2020 р. передбачається досягнення державами-членами ЄС чотирьох ключових цілей: перетворити навчання протягом життя та мобільність на реальність; підвищити якість і результативність освіти та професійної підготовки; утвердити рівність, соціальну злагоду та активне громадянство; сприяти розвитку креативності, включно з підприємливістю, на всіх рівнях освіти. Таким чином, поступово відбувається гармонізація національних освітніх політик.